

Utbildningsutskottets betänkande 2021/22:UbU13

Förskolan

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden som rör förskolan med hänvisning till gällande bestämmelser, vidtagna åtgärder och pågående arbete. Motionerna tar upp frågor om bl.a. kvalitet och förutsättningar, språk, deltagande i förskola och annan pedagogisk verksamhet.

I betänkandet finns 14 reservationer (M, SD, V, KD, L, MP) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Ca 95 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Kvalitet och förutsättningar.....	6
Utskottets ställningstagande.....	16
Språkfrågor.....	19
Utskottets ställningstagande.....	23
Deltagande i förskola m.m.	24
Utskottets ställningstagande.....	26
Annan pedagogisk verksamhet.....	27
Utskottets ställningstagande.....	29
Motioner som bereds förenklat.....	29
Reservationer.....	31
1. Övergripande förutsättningar, punkt 1 (M, SD).....	31
2. Övergripande förutsättningar, punkt 1 (KD).....	31
3. Kvalitet i förskolan, punkt 2 (SD, KD).....	32
4. Informationsöverföring, förskoleklass m.m., punkt 3 (SD).....	33
5. Förskolans arbete mot hedersrelaterat förtryck m.m., punkt 4 (SD, L).....	35
6. Övergripande om svenska språket i förskolan, punkt 5 (SD, L).....	35
7. Språk i förskolans läroplan, punkt 6 (SD).....	36
8. Språkförskola m.m., punkt 7 (M, SD, L).....	36
9. Språkförskola m.m., punkt 7 (KD).....	37
10. Deltagande i förskola m.m., punkt 8 (M).....	38
11. Deltagande i förskola m.m., punkt 8 (V).....	38
12. Deltagande i förskola m.m., punkt 8 (MP).....	39
13. Förutsättningar för pedagogisk omsorg, punkt 9 (SD, KD).....	40
14. Information om barnomsorgsformer, punkt 10 (KD).....	41
Särskilda yttranden.....	42
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (M).....	42
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (SD).....	42
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (C).....	42
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (V).....	42
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (KD).....	42
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (L).....	43
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	44
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22.....	44
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 11.....	53

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Övergripande förutsättningar

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 4 och

2021/22:4175 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 14.

Reservation 1 (M, SD)

Reservation 2 (KD)

2. Kvalitet i förskolan

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 5 och

2021/22:4166 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 23.

Reservation 3 (SD, KD)

3. Informationsöverföring, förskoleklass m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2545 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 10, 30, 33 och 34 samt

2021/22:2546 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 4 (SD)

4. Förskolans arbete mot hedersrelaterat förtryck m.m.

Riksdagen avslår motion

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 11.

Reservation 5 (SD, L)

5. Övergripande om svenska språket i förskolan

Riksdagen avslår motion

2021/22:4002 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 7.

Reservation 6 (SD, L)

6. Språk i förskolans läroplan

Riksdagen avslår motion

2021/22:2545 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 6 och 7.

Reservation 7 (SD)

7. Språkförskola m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 18 och

2021/22:4175 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 3 och 4.

Reservation 8 (M, SD, L)

Reservation 9 (KD)

8. Deltagande i förskola m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2605 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3,

2021/22:2906 av Staffan Eklöf (SD),

2021/22:4019 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 9 och

2021/22:4209 av Annika Hirvonen och Leila Ali-Elmi (båda MP) yrkande 5.

Reservation 10 (M)

Reservation 11 (V)

Reservation 12 (MP)

9. Förutsättningar för pedagogisk omsorg

Riksdagen avslår motion

2021/22:2545 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 15.

Reservation 13 (SD, KD)

10. Information om barnomsorgsformer

Riksdagen avslår motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 15.

Reservation 14 (KD)

11. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 17 februari 2022

På utbildningsutskottets vägnar

Fredrik Malm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Lars Hjärmered (M), Pia Nilsson (S), Josefin Malmqvist (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Christensson (C), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvis (SD), Linus Sköld (S), Tomas Kronståhl (S), Michael Rubbestad (SD), Annika Hirvonen (MP), Maria Nilsson (L), Roza Güclü Hedin (S) och Gudrun Brunegård (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 94 motionsyrkanden om förskolan och annan pedagogisk verksamhet från allmänna motionstiden 2021/22. Av dessa bereds 72 motionsyrkanden förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Motionsyrkandena tar upp frågor om bl.a. kvalitet och förutsättningar, språk, deltagande i förskola och annan pedagogisk verksamhet.

Utskottets överväganden

Kvalitet och förutsättningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att bl.a. tillsätta en utredning om förskolan, en översyn av maxtaxan och informationsutbyte om orosanmälningar.

Jämför reservation 1 (M, SD), 2 (KD), 3 (SD, KD), 4 (SD) och 5 (SD, L).

Motionerna

Övergripande förutsättningar och kvalitet i förskolan

Enligt kommittémotion 2021/22:4175 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 14 bör en utredning tillsättas med uppdrag att göra en grundläggande genomgång av förutsättningarna i förskolan för en likvärdig utbildning.

Enligt kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 4 bör en översyn av maxtaxan och dess effekter genomföras. Motionärerna anför att sedan maxtaxan infördes har inkomsttaket för föräldrar endast höjts marginellt samtidigt som barngruppernas storlek ökat kraftigt. I yrkande 5 framhålls att all undervisning i förskolan ska vara vetenskapligt förankrad och evidenssäkrad. Motionärerna anser att motsvarande krav på utvärdering som finns inom sjukvården bör utvecklas på skolområdet när det gäller pedagogiska metoder.

I partimotion 2021/22:4166 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 23 anføres att den allvarliga utvecklingen med stora barngrupper i förskolan måste brytas. Motionärerna föreslår att mer pengar tillförs statsbudgeten för att minska barngruppernas storlek i förskolan samt att målet bör vara att barn som är tre år inte ska behöva tillhöra grupper med fler än tolv barn.

Informationsöverföring, förskoleklass m.m.

I kommittémotion 2021/22:2545 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 10 anføres att lagstiftningen bör revideras så att klädkontroll av förskolebarn förhindras. I yrkande 30 framhåller motionärerna att grundskolan ska få ta del av de orosanmälningar som upprättats under barnets tid i förskolan för att kunna vidta eventuella åtgärder för att stötta och säkerställa barnets trygghet. Motionärerna anser därför att regelverket bör revideras på sådant vis att informationsutbyte om orosanmälningar möjliggörs mellan förskola och grundskola eller vid byte av förskola eller huvudman. I yrkande 33 anføres att krafttag behöver tas för att motverka den rådande tystnadskulturen inom förskolan. Motionärerna framhåller att offentligt ställda ska känna sig trygga

att delge de lokala beslutsfattarna viktig och relevant information. Av yrkande 34 framgår att det bör lagstiftas om att huvudmannen ska erbjuda förskolan stöd från en specialpedagog när behov uppstår så att barn i behov av särskilt stöd får de resurser som krävs.

I kommittémotion 2021/22:2546 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1 framhålls värdet av förskoleklassen som en övergång mellan förskola och grundskola. Motionärerna anför att oavsett om förskoleklassen är en egen skolform eller ingår i en tioårig grundskola ska leken fortsätta att stå i centrum och den unika kompetens som pedagoger i förskoleklassen besitter tas till vara.

Förskolans arbete mot hedersrelaterat förtryck m.m.

Enligt kommittémotion 2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 11 är det viktigt med tidiga insatser i förskolan för att förebygga stereotypa könsroller och motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Motionärerna anser bl.a. att regeringen bör vidta lämpliga åtgärder för att utveckla utbildningar och stödmaterial med inriktning mot förskolan.

Bakgrund och gällande rätt

Läroplanen för förskolan

Regeringen beslutade den 23 augusti 2018 om en ny förordning om läroplan för förskolan (SKOLFS 2018:50), Lpfö 18, som trädde i kraft den 1 juli 2019. Syftet med den reviderade läroplanen var att höja kvaliteten i undervisningen i förskolan och därmed förskolans måluppfyllelse (U2016/05591/S, U2017/01929/S). Några av de ändringar som gjorts i den nya läroplanen för förskolan är följande:

- Barnen ska få förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om olika texter.
- Barnskötarnas uppdrag i arbetslaget och förskolläraernas särskilda ansvar har förtydligats.
- Skrivningarna om jämställdhet har blivit tydligare.

Tillkännagivande om att utreda förskolans förutsättningar för likvärdig utbildning

Den 25 februari 2021 beslutade riksdagen att tillkänna för regeringen att den bör tillsätta en bred utredning om förskolans förutsättningar att erbjuda en likvärdig utbildning. Syftet med utredningen är enligt tillkännagivandet att alla barn i Sverige ska ha tillgång till en bra förskola oavsett var i landet man bor.

Tillkännagivandet gjordes i samband med behandlingen av motionsyrkanden om förskolan från allmänna motionstiden 2020 (bet. 2020/21:UbU7, rskr. 2020/21:196). De motioner som bifölls av riksdagen hade avstyrkts i utskottets betänkande 2020/21:UbU7.

Pågående arbete för jämlika förutsättningar för deltagande i förskola

Regeringen anger i budgetpropositionen för 2022 att barnens utbildning i förskolan har betydelse för deras fortsatta lärande och kan vara avgörande för att kompensera för olika förutsättningar. För att öka jämlikheten i förskolan föreslog regeringen en ökning av det statliga stödet till förskolan och att resurserna viktas socioekonomiskt (prop. 2021/22:1 utg.omr. 16 s. 88). Riksdagen beslutade i förhållande till regeringens förslag om en utökning av statsbidraget för kvalitetshöjande insatser i förskolan (bet. 2021/22:UbU1, rskr. 2021/22:108).

Regeringen beslutade den 27 januari 2022 om lagrådsremissen Förskola för fler barn, där det bl.a. föreslås att varje hemkommun ska vara skyldig att genom uppsökande verksamhet ta kontakt med vårdnadshavare till de barn som inte har en plats i förskolan och informera om förskolans syfte och barnets rätt till förskola. Se vidare nedan i avsnittet Språkfrågor (s. 21).

Klädsel i förskolan

Gällande rätt

Av 1 kap. 4 och 5 §§ skollagen (2010:800) framgår att utbildningen inom bl.a. förskolan ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Läroplanen för förskolan (Lpfö 18) anger vidare att förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla sin identitet och känna trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet. Av 1 kap. 10 § skollagen framgår även att barnets bästa ska vara utgångspunkt i all utbildning och annan verksamhet enligt skollagen som rör barn. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas och barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Enligt 1 kap. 1 § diskrimineringslagen (2008:567) har lagen till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. I förarbetena till diskrimineringslagen (prop. 2007/08:95 s. 196 f.) anfördes om klädsel och liknande att särskilt diskrimineringsgrunden religion eller annan trosuppfattning kan aktualisera frågan om huruvida t.ex. en skolas eller en enskild lärares synpunkter på elevernas klädsel kan ha ett diskriminerande inslag. Klädsel är något som normalt bestäms av individen själv. Utgångspunkten bör enligt förarbetena vara att utbildningsanordnare ska visa respekt för enskilda deltagares val av klädsel och liknande, särskilt när det är fråga om religiöst betingade uttryck.

Enligt artikel 14 i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) ska konventionsstaterna respektera barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Vidare ska konventionsstaterna respektera föräldrarnas och, i förekommande fall, vårdnadshavarnas rättigheter och skyldigheter att på ett sätt som är förenligt med barnets fortlöpande utveckling ge barnet ledning då det utövar sin rätt. Friheten att utöva sin religion eller tro får underkastas endast sådana inskränkningar som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga för att skydda den allmänna sedligheten eller andra personers grundläggande fri- och rättigheter.

Svar på skriftlig fråga

Som svar på en skriftlig fråga (fr. 2019/20:881) om värderingsstyrd slöja i förskolan anförde utbildningsminister Anna Ekström (S) den 12 februari 2020 bl.a. följande:

Michael Rubbestad har frågat mig om jag anser att värderingsstyrd slöja i förskolan på såväl barn som personal står i strid med barnkonventionen och således i strid med rådande svensk lagstiftning och om ja, vad jag avser att göra åt saken och om nej, hur jag motiverar att en kvinnoförtryckande värderingsstyrd slöja inte står i strid med konventionens lydelse om att alla barn har lika värde och samma rättigheter och inte får diskrimineras.

Utbildningen i såväl förskolan som grundskolan ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Alla som verkar inom förskolan och skolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor.

Jag upprörs när jag nås av medieuppgifter om att personal i förskolan kan tänka sig att kontrollera och tvinga barn att bära slöja. Detta är helt oacceptabelt. Barn och elever ska inte tvingas att bära slöja mot sin egen vilja i förskolan eller skolan. Barn och elever ska ges förutsättningar att själva forma sina egna uppfattningar gällande religion eller annan trosuppfattning. Diskriminering på grund av religion är enligt diskrimineringslagen förbjuden på bl.a. skolområdet. Att bära religiös klädsel kan vara ett uttryck för religionsfriheten, som skyddas i regeringsformen och i Europakonventionen. Den reviderade läroplanen för förskolan som tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2019 understryker vikten av respekt för att barnets rätt till kroppslig och personlig integritet.

Att kontrollera eller begränsa barns och elevers val av kläder kan i vissa fall vara uttryck av hedersrelaterat våld och förtryck vilket inte ska få förekomma i förskolan eller skolan. Hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer kränker individens frihet och är allvarliga samhällsproblem. Förskolans och skolans personal är enligt socialtjänstlagen skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att barn far illa. I den sakpolitiska överenskommelse som slutits mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna, anges att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck ska öka i skolan.

Informationsutbyte om s.k. orosanmälan

Anmälan enligt socialtjänstlagen

Enligt 29 kap. 13 § skollagen ska huvudmannen för verksamhet som avses i skollagen och den som är anställd i sådan verksamhet, på socialnämndens initiativ, i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av den tystnadsplikt som gäller för verksamma i enskilt bedrivna förskolor enligt 29 kap. 14 § skollagen och de sekretessbestämmelser som gäller för verksamma i förskolor med offentlig huvudman enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL. Vidare framgår av 29 kap. 13 § skollagen att bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Av 14 kap. 1 § socialtjänstlagen framgår att myndigheter vars verksamhet berör barn och unga, och anställda hos sådana myndigheter, är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Även de som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn och unga har en sådan skyldighet.

Sekretessbestämmelser inom utbildningsverksamhet

I OSL finns bestämmelser om hanteringen av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden inom bl.a. förskolan. Av 8 kap. 1 § OSL framgår att en uppgift för vilken sekretess gäller enligt OSL inte får röjas för enskilda eller för andra myndigheter, om inte annat anges i OSL eller i lag eller förordning som OSL hänvisar till. Enligt 8 kap. 2 § OSL gäller detta också mellan olika verksamhetsgrenar inom en myndighet när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra.

Bestämmelserna om sekretess till skydd för enskild inom förskola och viss annan pedagogisk verksamhet finns i 23 kap. OSL. Av 23 kap. 1 § OSL framgår att sekretess gäller i bl.a. förskola för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretessbestämmelserna för bl.a. förskoleklassen och grundskolan finns i 23 kap. 2 § OSL.

Vidare anges i OSL ett antal sekretessbrytande bestämmelser, t.ex. om den enskilde samtycker till det (10 kap. 1 §).

Överlämning av uppgifter vid övergång mellan och inom skolformer

Av 3 kap. 12 j § skollagen framgår bl.a. att när en elev i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan övergår från skolformen till en annan av de angivna skolformerna ska den skolenhet som eleven lämnar till den mottagande skolenheten överlämna sådana uppgifter om eleven som behövs för att underlätta övergången för eleven. Detsamma gäller om eleven byter skolenhet inom

skolformen. Av förarbetena framgår att bestämmelserna innehåller sådana uppgiftsskyldigheter som är sekretessbrytande enligt 10 kap. 28 § första stycket OSL, av vilket det framgår att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning (prop. 2017/18:183 s. 136).

Under remitteringen av förslaget till ny bestämmelse i skollagen anförde ett antal remissinstanser att en reglering om överlämning av information även bör omfatta övergången från förskolan till skolan. Regeringen instämde i att ett överlämningsarbete behövs även när barn övergår från förskolan och hänvisade till att samverkan mellan förskolan och förskoleklassen, skolan och fritidshemmet regleras i läroplanen för förskolan. Vidare anfördes att det i läroplanen också regleras att det ska finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda barnen och deras vårdnadshavare inför övergångar från förskolan till förskoleklassen, skolan och fritidshemmet. Regeringen bedömde dock att det inte fanns ett tillräckligt beredningsunderlag för att behandla även den frågan i den aktuella propositionen (prop. 2017/18:183 s. 59–60).

Av avsnitt 2.5 Övergång och samverkan i läroplanen för förskolan (Lpfö 18) framgår även att förskolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande.

Utredning om sekretess för uppgifter i skolväsendet och vissa andra utbildningsformer och verksamheter

Utredningen om sekretess för uppgifter i skolväsendet och vissa andra utbildningsformer och verksamheter (dir. 2010:25) hade bl.a. i uppdrag att analysera behovet och konsekvenserna av en harmoniserad sekretessreglering för förskolan, fritidshemmet och skolan och, om det var motiverat, föreslå sekretessregler för de olika verksamheterna som var så likartade som möjligt.

I betänkandet Skolans dokument – insyn och sekretess (SOU 2011:58) som lämnades i augusti 2011 bedömde utredningen att det saknas förutsättningar att harmonisera sekretessregleringen för förskolan med den reglering som finns för skolan och fritidshemmet. Vidare anfördes att ett rakt skaderekvisit (dvs. att huvudregeln är offentlighet) som i vissa delar ska gälla i skolan och fritidshemmet inte ger ett tillräckligt skydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden i förskolan. Utredningen ansåg inte heller att verksamhetens innehåll är sådant att sekretessområdet bör begränsas. Utredningen bedömde inte heller att någon ändring i sekretessregleringen för förskolan bör göras för att sekretess inte ska råda mellan förskolan och skolan. Som skäl för bedömningen anfördes att en generell överföring mellan förskolan, fritidshemmet och skolan av uppgifter om enskildas personliga förhållanden skulle påverka förtroendet mellan förskolan och föräldrar

negativt (SOU 2011:58, s 168 f.). Utredningens betänkande remitterades och lades därefter till handlingarna den 8 januari 2020.

Yttrandefrihet m.m.

Regeringsformens bestämmelser om yttrandefrihet

Av 2 kap. 1 § regeringsformen (1974:152), förkortad RF, framgår att var och en gentemot det allmänna är tillförsäkrad yttrandefrihet: frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor. Yttrandefriheten får begränsas genom lag för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle (2 kap. 20 och 21 §§ RF). Sekretessbestämmelser som inskränker yttrandefriheten finns i OSL.

Genomförande av visseblåsardirektivet

Riksdagen beslutade den 29 september 2021 att anta regeringens förslag till lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden och lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (prop. 2020/21:193, bet. 2021/22:AU3, rskr. 2021/22:9). Lagen gäller i all privat och offentlig verksamhet och innebär bl.a. att fler personer omfattas av skyddet för visseblåsare, att det införs krav på vissa verksamhetsutövare att inrätta interna rapporteringskanaler, att det införs en ordning för hur rapporter om missförhållanden ska tas om hand och att uppgifter om visseblåsares identitet ska omfattas av sekretess. Genom lagen genomfördes Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1937 av den 23 oktober 2019 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten, det s.k. visseblåsardirektivet. Lagen trädde i kraft den 17 december 2021.

Arbetsmiljö m.m.

I egenskap av huvudman för skolan och arbetsgivare för skolans personal är kommunen ansvarig för elevernas och personalens arbetsmiljö i skolan. I fråga om arbetsmiljö hänvisar skollagen (5 kap. 4 §) till att det i arbetsmiljölagen (1977:1160), förkortad AML, finns bestämmelser om kraven på en god arbetsmiljö. I 2 kap. 1 § AML anges bl.a. att arbetsmiljön ska vara tillfredsställande med hänsyn till arbetets natur och den sociala och tekniska utvecklingen i samhället. Vidare framgår att arbetstagaren ska ges möjlighet att medverka i utformningen av sin egen arbetssituation samt i förändrings- och utvecklingsarbete som rör hans eget arbete.

Särskilt stöd i förskolan

Bestämmelser om förskolan finns i huvudsak i 8 kap. skollagen (2010:800). Av 8 kap. 9 § framgår att barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver. Vidare framgår att om det genom uppgifter från förskolans personal, ett barn eller ett barns vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att ett barn är i behov av särskilt stöd, ska rektorn se till att barnet ges

sådant stöd. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av de särskilda stödinsatserna.

Det finns ett antal statliga satsningar med syftet att förbättra tillgången på specialpedagogisk kompetens. Sedan 2018 har Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) i uppdrag att gemensamt ansvara för genomförandet av fortbildning i specialpedagogik för lärare och förskollärare i alla skolformer utom grundskolan, gymnasieskolan och specialskolan. Uppdraget pågår t.o.m. vårterminen 2023. Huvudmän för förskolan kan ansöka om statsbidrag inom ramen för satsningen som ska användas till att utveckla den specialpedagogiska kompetensen hos lärare samt förskollärare och annan personal som medverkar i undervisningen i förskolan (förordningen [2015:938] om statsbidrag för handledare i specialpedagogik). Utredningen om elevers möjligheter att nå kunskapskraven har föreslagit att tidsperioden för statsbidraget ska förlängas med tre år och att bidraget därmed ska finnas även 2024–2026 (SOU 2021:11).

Regeringen har även beslutat att införa förändrade krav på förskolläraryrket och lärarutbildningarna för att öka kompetensen om neuropsykiatriska svårigheter i skolan (U2020/00176/UH). Det nya examensmålet innebär att studenten ska visa förmåga att identifiera och, i samverkan med andra, tillgodose elevers behov av specialpedagogiska insatser – inbegripet specialpedagogiska insatser för elever med neuropsykiatriska svårigheter. De nya examensmålen trädde i kraft den 1 januari 2021 och började tillämpas för utbildningar som startade höstterminen 2021. Examensmålen regleras i bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100).

Förskoleklassen

Av 9 kap. 2 § skollagen framgår att förskoleklassen ska stimulera elevers utveckling och lärande och förbereda dem för fortsatt utbildning. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Förskoleklassen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Av beskrivningen av skolans uppdrag i läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) framgår att skapande och undersökande arbete samt lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Vidare framgår att leken har stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper, särskilt under de tidiga skolåren. I den del av läroplanen som särskilt handlar om förskoleklassen framhålls att undervisningen syftar till att främja elevernas fantasi, inlevelse och förmåga att lära tillsammans med andra genom lek, rörelse och skapande genom estetiska uttrycksformer samt med utforskande och praktiska arbetssätt. I undervisningen ska eleverna genom leken ges möjlighet att bearbeta intryck, pröva olika identiteter samt utveckla kreativitet och sin förmåga att samarbeta och kommunicera.

Av läroplanen framgår även att förskoleklassen, fritidshemmet och skolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med varandra och förskolan för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför

övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar.

Utredningen om en tioårig grundskola redovisade i april 2021 betänkandet En tioårig grundskola – Införandet av en ny årskurs 1 i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan (SOU 2021:33). Utredningen föreslår bl.a. att förskoleklassen ska upphöra som egen skolform och att grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan utökas med ett år genom en ny första årskurs. Betänkandet har remitterats och ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Maxtaxa

Av skollagen framgår att en kommun får ta ut avgift för plats i förskola som den anordnar. Avgifterna ska vara skäliga. Avgiften får bara avse den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året fr.o.m. höstterminen det år barnet fyller tre år (8 kap. 16 § skollagen). 525 timmar motsvarar ungefär 3 timmar om dagen under skolans terminer.

Den s.k. maxtaxan innebär att det finns ett tak för hur hög avgiften får bli. Maxtaxan är frivillig för kommunerna att införa och enligt uppgift från Skolverket använder sig alla kommuner av maxtaxan i dag (uppgift uppdaterad senast den 31 januari 2022). Hur mycket hushållet maximalt ska betala baseras på en procentsats av hushållets samlade inkomst upp till ett inkomsttak. Ju mer hushållet tjänar, desto högre kan avgiften därmed bli, men bara upp till en viss inkomst. Hur stort inkomsttaket är räknas ut varje år. Inkomsttaket per månad för 2022 är 52 410 kronor. Inkomsttaket i maxtaxan indexeras med inkomstindex sedan den 1 juli 2015 (bet. 2014/15:UbU1 s. 41, rskr. 2014/15:90). I budgetpropositionen för 2020 föreslogs en minskning av anslaget med 192 miljoner kronor fr.o.m. 2020 mot bakgrund av uppdaterade beräkningar av utvecklingen av inkomsttaket i maxtaxan och därmed ökade avgiftsintäkter för kommunerna. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget (bet. 2019/20:UbU1, rskr. 2019/20:120).

Den kommun som väljer att tillämpa maxtaxan har rätt till statsbidrag för att kompensera för inkomstbortfall i och med att avgifterna sänks, enligt förordningen (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet. Tidigare hade dessa kommuner även möjlighet att söka statsbidrag enligt förordningen (2001:161) om statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder inom förskolan, fritidshemmet och annan pedagogisk verksamhet till kommuner som tillämpar maxtaxa. Statsbidraget för kvalitetssäkrande åtgärder upphörde den 31 december 2021. Regeringen har beslutat om ett nytt statsbidrag riktat till förskolan (statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan). Anslaget 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m. uppgår för 2022 till 4,3

miljarder kronor (bet. 2021/22:UbU1, rskr. 2021/22:108), vilket är en ökning med ca 400 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Av 10 § i den ovan nämnda förordningen om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa framgår att Skolverket ska följa upp och utvärdera effekterna av statsbidraget.

Utbildning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

I skollagens inledande bestämmelser anges att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § tredje stycket). Motsvarande skrivning finns i läroplanen för förskolan där det framgår att utbildningen alltid ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetssätt (Lpfö 18).

Skolverket har gett ut en kunskapsöversikt (Att ställa frågor och söka svar, 2020) där aktuell kunskap lyfts fram om vad formuleringen i skollagen innebär och hur man kan arbeta för att omsätta den i praktiken. Översiktens uttolkningar av begreppen delas av de fyra skolmyndigheterna Skolverket, Skolinspektionen, SPSM och Skolforskningsinstitutet.

Mindre barngrupper i förskolan

Barngruppernas storlek (antalet inskrivna barn per barngrupp) uppgick 2020 till i genomsnitt 14,8, vilket är lägre än genomsnittet för 2019 (15,0). Under den senaste tioårsperioden har barngruppernas storlek först varit relativt konstant – mellan 2009 och 2015 varierade den genomsnittliga gruppstorleken mellan 16,8 och 16,9 barn – och har därefter kontinuerligt minskat sedan 2015 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 16 s. 63).

Enligt 8 kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö.

Skolverket har i enlighet med ett uppdrag från regeringen återinfört ett riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan (U2015/01495/S). Riktmärket, som infördes 2016, är satt till 6–12 för barn i åldern ett till tre år respektive 9–15 för barn i åldern fyra till fem år. Riktmärket ska enligt Skolverket tolkas som något att förhålla sig till och inte något statiskt. Det kan alltså vara både färre och fler barn i en barngrupp än vad riktmärket anger, beroende på hur väl ett antal faktorer (personalens utbildning och kompetens, personaltäthet, barngruppens sammansättning samt förskolans fysiska miljö) fungerar tillsammans. Riktmärket har införts i Skolverkets kommentar till allmänna råd om målpuppfyllelse i förskolan (SKOLFS 2017:6).

Statsbidraget för mindre barngrupper som funnits sedan 2015 (förordningen [2015:404] om statsbidrag för mindre barngrupper i skolan) upphörde efter bidragsomgången hösten 2021. Regeringen har beslutat om ett nytt statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan (förordning 2021:848) som bl.a. får användas till att möjliggöra att barngrupperna har en storlek som överensstämmer med Skolverkets riktmärke för barngruppernas

storlek i förskolan. Riksdagen beslutade i förhållande till regeringens förslag om en höjning av anslaget 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m. med 400 miljoner kronor 2022 för en utökning av statsbidraget för kvalitetshöjande insatser i förskolan (bet. 2021/22:UbU1, rskr. 2021/22:108).

Jämställdhet och arbetet för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck

I den reviderade läroplanen för förskolan, som trädde i kraft den 1 juli 2019, har skrivningarna om jämställdhet blivit tydligare. Av läroplanen framgår att förskollärare ska ansvara för att aktivt inkludera ett jämställdhetsperspektiv så att alla barn får likvärdiga möjligheter till utvidgade perspektiv och val oavsett könstillhörighet. Vidare framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att inkludera arbetet med jämställdhet i det systematiska kvalitetsarbetet. Enligt den examensbeskrivning som tillämpas sedan hösten 2011 krävs vidare att studenten, för att få en förskollärarexamen, bl.a. ska ha förmåga att beakta och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten.

Huvudmannen ska se till att personalen vid förskoleenheterna har nödvändiga insikter i de bestämmelser som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § andra stycket skollagen). Enligt läroplanen för förskolan har rektorn ett särskilt ansvar för att personalen kontinuerligt får den kompetensutveckling som krävs för att kunna utföra sina uppgifter professionellt.

Av Skolverkets regleringsbrev för 2021 (U2020/06608 [delvis] m.fl.) framgår att Skolverket fått i uppdrag att stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck inom skolväsendet, inklusive förskolan, genom kunskaphöjande insatser och stöd för olika personalgrupper inom skolan och förskolan. Arbetet ska ta sin utgångspunkt i Skolverkets förslag till ändringar i läroplaner för kunskapsområdet sex och samlevnad (regeringen beslutade om ändrade läroplaner den 4 februari 2021) och särskilt beakta elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande uppdrag samt omfatta ökad upptäckt av utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning. Bakgrunden till uppdraget är att regeringen anser att arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck måste ske brett i samhället och därför har beslutat om uppdrag till ett flertal myndigheter för att stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, bl.a. inom skolväsendet (regeringens pressmeddelande 2020-12-22).

Utskottets ställningstagande

Övergripande förutsättningar och kvalitet i förskolan

Inledningsvis vill utskottet understryka att det är väsentligt att förskoleverksamheten håller hög kvalitet. Vidare vill utskottet framhålla vikten av att

förskolan ger barn goda och likvärdiga förutsättningar inför övergången till skolan. Utskottet delar regeringens uppfattning att barnens utbildning i förskolan har betydelse för deras fortsatta lärande och kan vara avgörande för att kompensera för olika förutsättningar.

När det gäller yrkandet om att tillsätta en utredning för att göra en grundläggande genomgång av förutsättningarna i förskolan vill utskottet påminna om det tillkännagivande till regeringen som riksdagen beslutade om den 25 februari 2021 om att tillsätta en sådan utredning som efterfrågas. Vidare fattade riksdagen, efter förslag från utskottet, beslut om en ökning av statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan för 2022. Utskottet vill också hänvisa till den pågående beredningen av lagrådsremissen om förskola för fler barn, vars förslag syftar till att öka deltagandet i förskolan. Utskottet ser mot den bakgrunden inga skäl att i nuläget vidta några ytterligare åtgärder och avstyrker därför motion 2021/22:4175 (M) yrkande 14.

När det gäller yrkandet om vetenskapligt förankrad och evidenssäkrad undervisning vill utskottet hänvisa till att det framgår av skollagen respektive läroplanen för förskolan att utbildningen ska bedrivas på vetenskaplig grund. Utskottet vill även peka på Skolverkets kunskapsöversikt om praktiskt arbete i dessa frågor. Utskottet anser att nuvarande styrdokument är väl avvägda och ser inte skäl att vidta några ytterligare åtgärder utöver det arbete som pågår och avstyrker därför motion 2021/22:4163 (KD) yrkande 5.

När det gäller yrkandena om stora respektive ökande barngrupper i förskolan och genomförandet av en översyn av maxtaxan och dess effekter vill utskottet påminna om att inkomststaket i maxtaxan indexerats med ett inkomstindex sedan juli 2015. Vidare ska Skolverket enligt förordningen om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet följa upp och utvärdera effekterna av statsbidraget som fördelas till de kommuner som tillämpar maxtaxan. När det gäller barngruppernas storlek instämmer utskottet i att det är en angelägen fråga. Utskottet vill hänvisa till att Skolverket på uppdrag av regeringen har återinfört ett riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan och att statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan (förordning 2021:848) har införts. Statsbidraget får bl.a. användas till att möjliggöra att barngrupperna har en storlek som överensstämmer med Skolverkets riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan. Utskottet vill också hänvisa till att riksdagen, efter förslag från utbildningsutskottet, fattade beslut om en ökning av nämnda statsbidrag. Utskottet har tidigare framhållit att de satsningar som gjorts sedan 2015 på mindre barngrupper i förskolan också gett resultat i rätt riktning (bl.a. bet. 2018/19:UbU7). Utskottet kan mot bakgrund av uppdaterade uppgifter i budgetpropositionen för 2022 konstatera att utvecklingen är fortsatt positiv. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motionerna 2021/22:4163 (KD) yrkande 4 och 2021/22:4166 (KD) yrkande 23.

Informationsöverföring, förskoleklass m.m.

När det gäller yrkandet om behovet av stöd från specialpedagoger i förskolan vill utskottet hänvisa till att det framgår av skollagen att barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver. Vidare vill utskottet påminna om Skolverkets och SPSM:s uppdrag att ansvara för genomförandet av fortbildning i specialpedagogik för bl.a. förskollärare, som huvudmän för förskolan även har möjlighet att söka statsbidrag för. Regeringen har även beslutat att införa förändrade krav på förskolläraryrket och lärarutbildningarna för att öka kompetensen om neuropsykiatriska svårigheter i skolan. Utskottet ser mot den bakgrunden inte skäl att vidta några ytterligare åtgärder och avstyrker därför motion 2021/22:2545 (SD) yrkande 34.

I fråga om yrkandet om förskoleklassens värde som övergång mellan förskola och grundskola vill utskottet hänvisa till att frågan hanteras inom ramen för det utredningsbetänkande om en tioårig grundskola som för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Utskottet vill inte föregå beredningen och avstyrker därför motion 2021/22:2546 (SD) yrkande 1.

När det gäller yrkandet om klädkontroll instämmer utskottet i att detta är en viktig fråga. Utskottet hänvisar till gällande bestämmelser som beskrivs ovan. Därmed avstyrks motion 2021/22:2545 (SD) yrkande 10.

Även när det gäller yrkandena om informationsutbyte om orosanmälningar och tystnadskultur i förskolan vill utskottet hänvisa till gällande bestämmelser. Motion 2021/22:2545 (SD) yrkandena 30 och 33 avstyrks därmed.

Förskolans arbete mot hedersrelaterat förtryck m.m.

När det gäller yrkandet om tidiga insatser för att förebygga stereotypa könsroller och motverka hedersrelaterat våld och förtryck delar utskottet uppfattningen att det är viktiga frågor. Utskottet har tidigare avstyrkt motionsyrkanden om motsvarande frågor bl.a. med hänvisning till de förstärkta formuleringarna i förskolans läroplan och Skolverkets uppdrag att stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck inom skolväsendet (bl.a. bet. 2018/19:UbU7 och bet. 2020/21:UbU7). Av läroplanerna framgår även förskollära- och rektorernas ansvar vad gäller jämställdhetsfrågorna. Utskottet anser att nuvarande styrdokument är väl avvägda och ser inte skäl att vidta några ytterligare åtgärder utöver det arbete som pågår och avstyrker därför motion 2021/22:3985 (L) yrkande 11.

Språkfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att bl.a. vidta åtgärder för att stärka det svenska språkets ställning i förskolan, om att stryka utvecklingen av barnets modersmål från förskolans läroplan och om språkförskola.

Jämför reservation 6 (SD, L), 7 (SD), 8 (M, SD, L) och 9 (KD).

Motionerna

Övergripande om svenska språket i förskolan

I partimotion 2021/22:4002 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 7 anförs att åtgärder bör vidtas för att stärka det svenska språkets ställning i förskolan. Motionärerna anser att förskolans läroplan tydligt ska fastställa att svenska är huvudspråket i förskolan och att krav på adekvata kunskaper i det svenska språket ska ställas på all pedagogisk personal i förskolan. Vidare framförs att konkreta mål för färdigheter i det svenska språket behöver införas och att en nationell kartläggning av förskolebarns ordförråd bör genomföras.

Språk i förskolans läroplan

I kommittémotion 2021/22:2545 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6 anförs att en önskvärd kunskapsnivå i det svenska språket behöver konkretiseras och tydliga riktlinjer behöver fastställas i förskolans läroplan för att säkerställa att utvecklingen av det svenska språket ger önskad effekt. Enligt yrkande 7 bör utveckling av barnets modersmål strykas från förskolans läroplan för att ge utrymme för den svenska språkutvecklingen.

Språkförskola m.m.

Av kommittémotion 2021/22:4175 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 3 framgår att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som gör språkförskola obligatorisk efter behovsprövning för barn från tre års ålder. Motionärerna anför att språkförskolan bl.a. innebär att barnen ska gå 15 timmar i veckan på förskolan och att särskild tid ska läggas på undervisning i svenska. I yrkande 4 framhålls att en kartläggning av barns språkutveckling ska genomföras från det år barnet fyller tre år. Detta ökar enligt motionärerna förskolans möjligheter att sätta in rätt insatser i rätt tid och ska vara en utgångspunkt för att planera lämpliga insatser.

Enligt kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 18 bör barnomsorg på deltid i form av språkförskola utredas från fyra års ålder för barn som sällan eller aldrig möter det svenska språket. Motionärerna framhåller att syftet är att främja barnets språkutveckling.

Bakgrund och gällande rätt

Svenska språket i förskolan

I Sverige är svenska huvudspråk enligt språklagen (2009:600). Som huvudspråk är svenskan samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden (4 och 5 §§). Det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas. Var och en som är bosatt i Sverige ska enligt språklagen ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska. Den som har ett annat modersmål ska ges möjlighet att även utveckla och använda sitt modersmål. I lagen finns också bestämmelser om de nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråket.

Svenska språket i förskolan har förstärkts i den reviderade läroplanen för förskolan (Lpfö 18). Enligt läroplanen ska förskolan lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska genom att uppmuntra och ta till vara deras nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt. Barnen ska erbjudas en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter. Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och för skilda syften. Enligt läroplanen ska förskolan vidare ge varje barn förutsättningar att bl.a. utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd.

Förskolans arbete med språkutveckling hos flerspråkiga barn

Av 14 § språklagen framgår att den som har ett annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål. I 8 kap. 10 § skollagen föreskrivs att förskolan ska medverka till att barn med ett annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Det finns också bestämmelser om förskola på vissa nationella minoritetsspråk.

Enligt läroplanen för förskolan ska varje barn ges förutsättningar att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål, om barnet har ett annat modersmål än svenska.

Riksdagens tillkännagivande

Riksdagen har på förslag av utbildningsutskottet riktat ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att undersöka hur en obligatorisk förskola med språkutveckling kan införas. För de barn som aldrig eller mycket sällan möter det svenska språket i hemmet behövs enligt utskottet en obligatorisk förskola med språkutveckling för att de ska kunna svenska när de börjar skolan. Förskola med språkutveckling ska rymmas inom ordinarie förskoleverksamhet med särskild tid avsatt för svenskundervisning av nyanlända barn. Dessutom ansåg utskottet att det svenska språkets roll bör stärkas i läroplanen och kompetensutvecklingen för förskollärare förstärkas.

Långsiktigt ansåg utskottet att även fler utbildningsplatser är nödvändigt (bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104).

Lagrådsremiss om förskola för fler barn

Den 27 januari 2022 beslutade regeringen om lagrådsremissen Förskola för fler barn. Lagrådsremissens förslag syftar till att öka deltagandet i förskolan, vilket enligt regeringen ger positiva effekter såväl för barns utveckling och lärande som för samhället. Regeringen föreslår att varje hemkommun ska vara skyldig att genom uppsökande verksamhet ta kontakt med vårdnadshavare till de barn som inte har en plats i förskolan och informera om förskolans syfte och barnets rätt till förskola. Den första kontakten ska tas inför hösten det år barnet fyller tre år och, om barnet inte börjar i förskolan, årligen inför varje höst och vår t.o.m. våren det år barnet fyller sex år. Det föreslås också bli obligatoriskt för hemkommunen att erbjuda förskola till barn som har bott i Sverige kort tid eller som har vårdnadshavare som har bott i Sverige kort tid. Vidare föreslås att kommuner ska sträva efter att ge ett sådant erbjudande om förskoleplats till andra barn som har behov av förskola för en bättre språkutveckling i svenska. Regeringen framhåller i lagrådsremissen att en kombination av en uppsökande verksamhet och ett konkret erbjudande av plats kan vara mycket gynnsam för de barn som är i behov av stöd för en bättre språkutveckling i svenska.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2023.

I regeringens sammanfattning av utredningsbetänkandet Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska (SOU 2020:67), som ligger till grund för lagrådsremissens förslag, anges att utredningen har övervägt olika sätt att genomföra uppdraget att nyanländas barn ska ha rätt till en obligatorisk språkförskola från tre års ålder. De alternativ som utredningen beaktat har varit dels en förskola som är obligatorisk för vissa barn, dels en verksamhet som är obligatorisk för kommunerna att anordna men där deltagandet för barn är frivilligt. Utredningen har funnit att uppdraget bäst genomförs genom att det blir obligatoriskt för kommunerna att erbjuda förskola till barn som har behov av förskola för att få en bättre språkutveckling i svenska. Utredningens resonemang utvecklas i SOU 2020:67 (s. 145 ff).

Av propositionsförteckningen för riksmötet 2021/22 framgår att regeringen avser att lämna en proposition till riksdagen om förskola för fler barn senast den 22 mars 2022.

Statsbidrag för bättre språkutveckling i skolan

Regeringen beslutade i juli 2019 om förordningen (2019:558) om statsbidrag för bättre språkutveckling i förskolan. Det övergripande syftet med statsbidraget är att stärka språkutvecklingen i svenska, särskilt för barn som har ett annat dagligt umgängesspråk i hemmet än svenska. Statsbidraget får användas till insatser som syftar till att öka deltagandet i förskolan, särskilt för den ovan

nämnda gruppen barn. Vidare får statsbidraget användas till särskilda språkutvecklande insatser i förskolan för dessa barn samt för kompetensutveckling för förskolepersonal i språkutvecklande arbetssätt i svenska.

För 2022 har 350 miljoner kronor avsatts för statsbidraget (regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Statens skolverk). Av budgetpropositionen för 2022 framgår att statsbidraget föreslås upphöra under 2023. Regeringen anger att delar används för att finansiera reformer inom förskolan och resterande medel föreslås överföras till statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan.

Kompetenssatsningar i fråga om barns språkutveckling

Skolverket fick 2013 i uppdrag att ansvara för genomförandet av fortbildning för lärare i språk-, läs- och skrivdidaktik där fokus ska vara på det kollegiala lärandet, det s.k. Läslyftet (U2013/07215/S). Genom ett tilläggsuppdrag i december 2016 utvidgades målgruppen till att även omfatta bl.a. förskollärare (U2016/05733/S). Statsbidrag kan sökas för att frigöra tid så att förskollärare kan handleda grupper av kollegor i Läslyftet (förordningen [2015:42] om statsbidrag för handledare i språk-, läs- och skrivutveckling).

Av Skolverkets regleringsbrev för 2021 (U2020/06608 [delvis] m.fl.) framgår följande. För att utveckla och stärka kvaliteten i undervisningen i språk-, läs- och skrivutveckling ska Skolverket fortsatt genomföra fortbildning för förskollärare, lärare och skolbibliotekarier, det s.k. Läslyftet (jfr U2013/07215 och U2016/05733). Uppdraget skulle genomföras så att fortbildningen skulle kunna pågå t.o.m. vårterminen 2021 för deltagare i förskolan. Skolverket skulle även samverka med Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) för att satsningen ska bli utvärderingsbar vad avser effekterna för elevernas läsförståelse och skrivförmåga. Skolverket redovisade den 1 december 2021 rapporten Läslyftet i förskolan 2017–2021.

Skolverket ger även stöd till förskolorna i deras arbete med att möta nyanlända och flerspråkiga barn. Arbetet bedrivs inom ramen för regeringsuppdraget att göra insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända barn och elever och vid behov barn och elever med annat modersmål än svenska (U2019/03787/S).

EU:s rekommendation om förskoleverksamhet och barnomsorg av hög kvalitet

Europeiska unionens råd antog den 22 maj 2019 en rekommendation om förskoleverksamhet och barnomsorg av hög kvalitet (2019/C 189/02). Medlemsstaterna rekommenderas bl.a. att stödja alla barn i inläringen av undervisningsspråket samtidigt som man också tar hänsyn till och respekterar deras förstaspråk. Vidare rekommenderas att möjligheter erbjuds till exponering för språk och språkinläring genom lek från tidig ålder. I skälen lyfts bl.a. fram att deltagande i förskoleverksamhet kan vara ett effektivt

verktyg för att uppnå jämlikhet på utbildningsområdet för barn med sämre förutsättningar, bl.a. för vissa barn med invandrarbakgrund. Förskoleverksamhet kan bidra till att barnen utvecklar språkkunskaper, både i det språk som används i verksamheten och i förstaspråket. I bilagan till rådets rekommendation finns EU:s kvalitetsram för förskoleverksamhet och barnomsorg. Där anges bl.a. att lämplig fortbildning förbereder personalen för att stödja tvåspråkiga barn.

Utskottets ställningstagande

Övergripande om svenska språket i förskolan

När det gäller yrkandet om att vidta åtgärder för att stärka det svenska språkets ställning i förskolan kan utskottet konstatera att det gjorts flera insatser på området. Utskottet behandlade närliggande motionsyrkanden i bl.a. betänkande 2019/20:UbU8, i vilket utskottet avstyrkte yrkandena med hänvisning till bl.a. de förstärkta formuleringarna om svenska språket i den reviderade läroplanen för förskolan och statsbidraget för bättre språkutveckling i förskolan. Utskottet ser inget skäl att göra en annan bedömning nu. Utskottet vill även hänvisa till att regeringen har beslutat om en lagrådsremiss om fler barn i förskolan, där det bl.a. föreslås att det ska bli obligatoriskt för kommuner att erbjuda förskoleplats till barn som är i behov av bättre språkutveckling. Vidare föreslås att erbjudandet om tilldelad förskoleplats för bättre språkutveckling ska upprepas inför varje höst. Utskottet anser att ärendets beredning bör avvaktas. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motion 2021/22:4002 (L) yrkande 7.

Språk i förskolans läroplan

När det gäller yrkandet om att konkretisera en önskvärd kunskapsnivå i det svenska språket och fastställa riktlinjer i förskolans läroplan kan utskottet konstatera att formuleringarna om svenska språket i förskolans läroplan förstärktes i och med den reviderade läroplan som trädde i kraft 2019. Av läroplanen framgår t.ex. att förskolan ska lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska genom att uppmuntra och ta till vara deras nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt. Utskottet vill i sammanhanget också lyfta fram andra pågående insatser för att stärka barns språkutveckling, bl.a. statsbidraget för bättre språkutveckling i skolan och Skolverkets uppdrag att stödja förskolor i deras arbete med att möta nyanlända och flerspråkiga barn.

I fråga om yrkandet om att stryka utveckling av barnets modersmål från förskolans läroplan ser utskottet inte skäl att ändra nuvarande formulering i läroplanen.

Utskottet avstyrker därmed motion 2021/22:2545 (SD) yrkandena 6 och 7.

Språkförskola m.m.

När det gäller yrkandena om obligatorisk språkförskola för barn från tre års ålder, en kartläggning av barns språkutveckling från det år barnet fyller tre år och barnomsorg på deltid i form av språkförskola vill utskottet hänvisa till att ett flertal insatser har gjorts på området.

Regeringen har beslutat om en lagrådsremiss där det bl.a. föreslås att vårdnadshavare ska informeras om förskolans betydelse för barnets språkutveckling och att kommunerna under vissa förutsättningar ska erbjuda allmän förskola genom att reservera en plats vid en förskoleenhet även utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare.

Utskottet har tidigare framhållit att utskottet delar den uppfattning som framförs i ett flertal yrkanden om att förskolan fyller en särskilt viktig roll för de barn som aldrig eller mycket sällan möter svenska språket i hemmet (bet. 2018/19:UbU7). Utskottet har även tidigare hänvisat till den då pågående utredningen om fler barn i förskola för bättre språkutveckling i svenska (dir. 2019:71), de förstärkta skrivningarna om det svenska språket i förskolans läroplan och statsbidraget för bättre språkutveckling i förskolan. Utskottet ansåg inte att det fanns skäl att föregripa det arbete som pågick och avstyrkte motionerna mot den bakgrunden (bet. 2020/21:UbU7). Utskottet ser inget skäl att göra en annan bedömning nu och vill därtill avvakta beredningen av den aviserade propositionen om fler barn i förskolan. Mot den bakgrunden avstyrks motionerna 2021/22:4175 (M) yrkandena 3 och 4 samt 2021/22:4163 (KD) yrkande 18.

Deltagande i förskola m.m.**Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. utökade möjligheter till barnomsorg, möjligheten att lagstifta om förskoleverksamhet på obekvämt arbetstid och fler barn i förskolan.

Jämför reservation 10 (M), 11 (V) och 12 (MP).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2021/22:4019 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 9 bör möjligheterna till en mer flexibel och anpassad barnomsorg utökas. Motionärerna anför att det finns föräldrar som av olika anledningar inte kan eller vill vara föräldralediga så länge som ett år.

I motion 2021/22:2906 av Staffan Eklöf (SD) anföras att det bör utredas om obligatoriet för kommuner att erbjuda förskola till barn med en förälder som är föräldraledig med barnets yngre syskon bör tas bort eller inte.

Enligt kommittémotion 2021/22:2605 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3 bör regeringen utreda möjligheten att lagstifta om förskoleverksamhet på

obekväm arbetstid. Motionärerna anser att det måste skapas bättre förutsättningar för alla föräldrar att kombinera sitt föräldraskap med arbete.

I motion 2021/22:4209 av Annika Hirvonen och Leila Ali-Elmi (båda MP) yrkande 5 om fler barn i förskolan anförs att förskolan har en viktig roll i att kompensera för skillnader i barns uppväxtvillkor. Motionärerna vill inrätta ett likvärdighetsbidrag för förskolan som skulle fördelas utifrån ett socioekonomiskt index. Vidare framförs att alla barn som inte redan går i förskolan aktivt ska erbjudas en förskoleplats varje år från tre års ålder och att kommunerna återigen ska ha ansvar för att följa upp de barn mellan tre och fem år som inte tar del av förskolan.

Bakgrund och gällande rätt

Rätten till förskola m.m.

Barn som är bosatta i Sverige och som inte har börjat i någon utbildning för fullgörande av skolplikten ska enligt 8 kap. 3 § skollagen erbjudas förskola enligt vad som anges i 4–7 §§. Förskola behöver dock inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger. Enligt 4 § ska barn fr.o.m. höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas förskola – s.k. allmän förskola som är avgiftsfri – under minst 525 timmar om året, om inte annat följer av 5–7 §§. I 5 § föreskrivs att barn från ett års ålder ska erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Av förarbetena till skollagen framgår att det t.ex. kan röra sig om barn med ett annat modersmål än svenska eller barn i glesbygd. Andra exempel är barn vars föräldrar deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder, har en funktionsnedsättning som begränsar barnets fysiska eller psykiska utveckling eller är långtidssjukskrivna eller sjuk- eller förtidspensionerade (prop. 2009/10:165 s. 348). Vidare framgår av 8 kap. 6 § skollagen att barn vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga för vård av annat barn fr.o.m. ett års ålder ska erbjudas förskola under minst 3 timmar per dag eller 15 timmar i veckan.

Enligt 8 kap. 7 § ska barn även i andra fall än som avses i 5 och 6 §§ erbjudas förskola, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola. Enligt förarbetena till skollagen innebär bestämmelsen att dessa barn ska erbjudas förskola oavsett om de har fyllt ett år eller inte (prop. 2009/10:165 s. 712).

Barnomsorg på obekväm arbetstid

I 25 kap. 5 § skollagen föreskrivs att kommunerna ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete och familjens situation i övrigt. Det finns emellertid ingen skyldighet för kommunerna att erbjuda omsorg på obekväm tid.

Kommuner kan sedan hösten 2013 ansöka om statsbidrag enligt förordningen (2012:994) om statsbidrag för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Syftet med statsbidraget är enligt 1 § att stimulera kommunerna att i ökad utsträckning erbjuda omsorg under kvällar, nätter och helger.

Statsbidrag till förskolan

Regeringen har beslutat om ett nytt statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan (förordning 2021:848) som får användas för kostnader för att möjliggöra att barngrupperna har en storlek som överensstämmer med Skolverkets riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan, att bibehålla eller rekrytera personal i förskolan och kompetensutveckling för förskollärare och annan personal som arbetar i barngrupper i förskolan.

Regeringen framhåller i pressmeddelandet att det nya bidraget i likhet med likvärdighetsbidraget kommer att ha en socioekonomisk viktning så att mest resurser går till de förskolor som behöver det bäst (regeringens pressmeddelande 2021-09-09).

Lagrådsremiss om förskola för fler barn

I avsnittet Språkfrågor redogörs för lagrådsremissen Förskola för fler barn, som regeringen beslutade om den 27 januari 2022. I lagrådsremissen föreslås bl.a. att varje hemkommun ska vara skyldig att genom uppsökande verksamhet ta kontakt med vårdnadshavare till de barn som inte har en plats i förskolan och informera om förskolans syfte och barnets rätt till förskola. Den första kontakten ska tas inför hösten det år barnet fyller tre år och, om barnet inte börjar i förskolan, årligen inför varje höst och vår t.o.m. våren det år barnet fyller sex år.

Utskottets ställningstagande

När det gäller yrkandena om en mer flexibel och anpassad barnomsorg och om möjligheten att lagstifta om förskoleverksamhet på obekvämt arbetstid vill utskottet anföra följande. Utskottet delar uppfattningen att detta är viktiga frågor och har tidigare framhållit att det i ett modernt samhälle bör finnas tillgänglig barnomsorg av god kvalitet på de tider när föräldrarna faktiskt arbetar. Vidare anförde utskottet att utvecklingen med ett ökande antal kommuner som erbjuder omsorg under kvällar, nätter och helger var positiv, inte minst ur jämställdhetssynpunkt (bet. 2018/19:UbU7). Utskottet har i nuläget ingen annan uppfattning i dessa frågor och vill även hänvisa till att statsbidrag lämnas för att stimulera kommunerna att i ökad utsträckning erbjuda omsorg under kvällar, nätter och helger. Utskottet vill även hänvisa till skollagens bestämmelser om att barn ska erbjudas förskola om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola, vilket enligt förarbetena till skollagen innebär att dessa barn ska

erbjudas förskola oavsett om de har fyllt ett år eller inte. Utskottet anser att gällande lagstiftning är väl avvägd i detta avseende. Mot den bakgrunden avstyrks motionerna 2021/22:4019 (M) yrkande 9 och 2021/22:2605 (V) yrkande 3.

När det gäller frågan om att utreda obligatoriet för kommuner att erbjuda förskola till barn med en förälder som är föräldraledig med barnens yngre syskon anser utskottet att gällande rätt är väl avvägd och avstyrker därför motion 2021/22:2906 (SD).

I fråga om yrkandet om fler barn i förskolan vill utskottet inledningsvis hänvisa till det nya statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan som i likhet med likvärdighetsbidraget kommer att ha en socioekonomisk viktning. Vidare vill utskottet i sammanhanget framhålla den lagrådsremiss om fler barn i förskolan som regeringen beslutat om, där åtgärder föreslås för att öka deltagandet i förskolan. Bland annat föreslås att hemkommunen genom uppsökande verksamhet ska ta kontakt med vårdnadshavare till barn som ska erbjudas allmän förskola och informera om förskolans syfte och barnets rätt till förskola. Utskottet vill inte föregå det arbete som pågår. Mot den bakgrunden avstyrks motion 2021/22:4209 (MP) yrkande 5.

Annan pedagogisk verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att skapa förbättrade förutsättningar för den pedagogiska omsorgen och ett aktivt barnomsorgsval.

Jämför reservation 13 (SD, KD) och 14 (KD).

Motionerna

Förutsättningar för pedagogisk omsorg

Enligt kommittémotion 2021/22:2545 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 15 behöver det skapas förbättrade förutsättningar för den pedagogiska omsorgen. Motionärerna anför att pedagogisk omsorg är ett viktigt alternativ för att upprätthålla valfrihet för varje barn vid sidan av förskola eller hemmavistelse.

Information om barnomsorgsformer

Av kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 15 framgår att motionärerna vill införa ett s.k. aktivt barnomsorgsval i kommunerna, med likvärdig och tydlig information till alla föräldrar om vilka barnomsorgsformer som finns.

Bakgrund och gällande rätt

Pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg kan bedrivas i kommunal eller enskild regi och erbjuds som alternativ till förskola eller fritidshem för barn i åldern ett till tolv år. Pedagogisk omsorg kan vara verksamhet där barn tas om hand i personalens eget hem eller olika flerfamiljslösningar. Pedagogisk omsorg kan även bedrivas i en särskild lokal. Omsorgen ska, enligt 25 kap. 2 § skollagen, genom pedagogisk verksamhet stimulera barns utveckling och lärande. Vidare ska kommunen sträva efter att i stället för förskola eller fritidshem erbjuda ett barn pedagogisk omsorg om barnets vårdnadshavare önskar det. Kommunen ska ta skälig hänsyn till vårdnadshavarnas önskemål om verksamhetsform.

Av förarbetena till skollagen framgår att mångfald och valfrihet är viktiga kvalitetsfrågor och att andra former av pedagogiska verksamheter utöver förskola och fritidshem därför bör stimuleras (prop. 2009/10:165 s. 526). Av 29 kap. 19 § skollagen framgår att kommunen ska informera vårdnadshavare och elever om utbildning i förskolor, förskoleklasser, grundskolor, grundsärskolor, fritidshem, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor och om sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. och som erbjuds i eller av kommunen. Vidare framgår att informationen ska utformas enligt 8 kap. 18 § andra stycket kommunallagen (2017:725), av vilket det framgår att sådan information ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig.

I takt med att en allt större andel barn går i förskolan har andelen barn i pedagogisk omsorg minskat. Andelen av alla barn i åldern ett–fem år som var inskrivna i pedagogisk omsorg var 1,4 procent under 2020. Andelen har stadigt minskat under flera år. Fem år tidigare uppgick andelen till 2,1 procent. Antalet barn i åldern ett–tolv år som hösten 2020 var inskrivna i pedagogisk omsorg var 9 723, att jämföra med 13 654 hösten 2015 och 19 397 hösten 2011 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 16 s. 63).

Proposition om stärkt kvalitet och likvärdighet i pedagogisk omsorg

Regeringen lämnade den 11 januari 2022 en proposition till riksdagen om stärkt kvalitet och likvärdighet i pedagogisk omsorg (prop. 2021/22:78). I propositionen föreslås tydligare och utökade krav på den pedagogiska omsorgen. Verksamheten ska förbereda barnen för utbildning inom skolväsendet och ska i samarbete med hemmen främja barns allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer och medborgare. Huvudmannen för den pedagogiska omsorgen föreslås bli skyldig att se till att ett barn som har behov av det ges särskilt stöd i sin utveckling. Vidare ska personalen ges möjlighet till kompetensutveckling. Varje huvudman ska systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utveckla och utvärdera verksamheten. Det föreslås också att en kommun efter ansökan ska pröva om en enskild ska godkännas som huvudman för en pedagogisk omsorg som ska bedrivas i kommunen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Utskottets ställningstagande

Förutsättningar för pedagogisk omsorg

När det gäller yrkandet om att skapa förbättrade förutsättningar för den pedagogiska omsorgen och frågan om att upprätthålla valfrihet vill utskottet hänvisa till skollagens bestämmelser om att kommunen ska sträva efter att i stället för förskola eller fritidshem erbjuda ett barn pedagogisk omsorg om barnets vårdnadshavare önskar det. Vidare vill utskottet i sammanhanget framhålla att regeringen i den nyligen lämnade propositionen om stärkt kvalitet och likvärdighet i pedagogisk omsorg lämnar flera förslag i syfte att ställa tydligare och utökade krav på den pedagogiska omsorgen. Utskottet vill inte föregå beredningen av propositionen och avstyrker därför motion 2021/22:2545 (SD) yrkande 15.

Information om barnomsorgsformer

När det gäller yrkandet om att införa ett s.k. aktivt barnomsorgsval i kommunerna med likvärdig och tydlig information om existerande barnomsorgsformer vill utskottet påminna om den skyldighet som finns i skollagen att kommunen ska informera vårdnadshavare och elever om utbildning i bl.a. förskolor och pedagogisk verksamhet. Utskottet vill även hänvisa till att 29 kap. 19 § skollagen anger att informationen ska utformas enligt bestämmelser i kommunallagen, av vilken det framgår att sådan information ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig. Utskottet anser att gällande bestämmelser är väl avvägda och avstyrker därmed motion 2021/22:4163 (KD) yrkande 15.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (KD) och 6 (L).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under riksmötena 2018/19, 2019/20 och 2020/21 har detta gjorts i betänkandena 2018/19:UbU1, 2018/19:UbU7, 2019/20:UbU8 och 2020/21:UbU7, och riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena.

Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför de motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2.

Reservationer

1. Övergripande förutsättningar, punkt 1 (M, SD)

av Lars Hjälmered (M), Josefin Malmqvist (M), Patrick Reslow (SD), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvisst (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4175 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 14 och avslår motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Förskolan har stor betydelse för barns chanser att lyckas senare i livet. Dagens förskola bör ha höga ambitioner för att ge barnen pedagogisk utveckling och en bra kunskapsmässig grund att stå på inför skolstarten. Forskningsresultat visar exempelvis att barn som vistats på förskola har en bättre utveckling än barn som enbart får omsorg i hemmet. Det har även visats att tidig språk- och matematikinläring är viktig för barnens senare skolgång. En tillgänglig förskola med god kvalitet och höga pedagogiska ambitioner är en mycket bra grund för fortsatt lärande. Under de senaste årtiondena har förskolan prioriterats allt högre och detta har framför allt visats genom de utökade uppdrag och höjda krav som lagts på verksamheten. Tyvärr har inte alltid satsningarna avspeglats i budgetförslag och förutsättningar som getts svensk förskola. Alla barn i Sverige ska ha tillgång till en bra förskola oavsett var i landet man bor och därför krävs en bred utredning om förskolans faktiska förutsättningar att erbjuda en likvärdig utbildning.

2. Övergripande förutsättningar, punkt 1 (KD)

av Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 4 och avslår motion

2021/22:4175 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 14.

Ställningstagande

Sedan maxtaxan på förskolan infördes för 16 år sedan har inkomsttaket för föräldrar bara höjts marginellt samtidigt som barngruppernas storlek ökat kraftigt. Därför vill jag initiera en översyn av maxtaxan och dess effekter. För att få ekonomiska medel för mindre barngrupper föreslår jag därför att taket i maxtaxan höjs från dagens 50 340 kronor till 60 408 kronor i månaden. Det skulle innebära en avgiftshöjning med maximalt 302 kronor per månad för de första barnen och 101 kronor för det tredje barnet. Hushåll med inkomster under 50 340 kronor i månaden skulle inte beröras alls. De medel som frigörs ska gå direkt till statsbidraget för att öka kvaliteten i förskolorna, bl.a. genom minskade barngrupper. Statsbidraget tillförs totalt 1,4 miljarder kronor årligen för detta ändamål.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförs ovan.

3. Kvalitet i förskolan, punkt 2 (SD, KD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Michael Rubbestad (SD) och Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 5 och

2021/22:4166 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 23.

Ställningstagande

Ett problem på skolans område är att nya pedagogiska metoder och trender snabbt genomförs i verksamheten, metoder som inte alltid har stöd i vetenskap och beprövad erfarenhet. Inom sjukvården finns Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU), vars utvärderingar ligger till grund för Socialstyrelsens normerings- och riktlinjearbete. Dessa är i sin tur styrande för vilka behandlingsmetoder som får användas inom sjukvården. Motsvarande krav på utvärdering av pedagogiska metoder bör utvecklas på skolområdet. De undervisningsmetoder som används och genomförs i skolan måste ha bättre stöd i rigorös forskning och utvärdering. Det ska finnas evidens för att de fungerar innan de introduceras. Jag anser därför att det bör inrättas en funktion

liknande den som finns inom hälso- och sjukvården (SBU) dels med uppdraget att utvärdera undervisningsmetoder, dels att stimulera akademisk forskning inom området. Denna funktion ska särskilt studera effekter i systemet i likhet med utvärderingar från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). All undervisning i förskolan ska vara vetenskapligt förankrad och evidenssäkrad.

Skolverkets föräldraundersökning visar att föräldrar överlag är nöjda med personalens arbete och pedagogiken. Mindre nöjda är de däremot med barngruppernas storlek. Enligt Skolverket visar både myndighetens egna rapporter och Skolinspektionens kvalitetsgranskning att såväl personal som föräldrar anser att barngrupperna i förskolan är för stora. Forskning visar också att personalen anser att det är för många barn i flera av dagens förskolegrupper. Som riktmärke anger Skolverket följande antal barn per barngrupp på förskolan: 6–12 barn för barn i åldern ett till tre år och 9–15 barn för barn i åldern fyra till fem år. Om det vore så att riktmärket för barngrupper följdes i praktiken skulle det finnas skäl att vara förhållandevis nöjd. Men Skolverket konstaterar i stället att det är en ”svår situation med stora barngrupper på många håll runt om i landet”.

Den allvarliga utvecklingen med stora barngrupper i förskolan måste brytas. Föräldrar ska kunna känna sig trygga med att det finns tid och en famn att krypa upp i för deras tvååring. Förskolepersonalen ska kunna känna sig trygg med att få goda förutsättningar att utföra sitt viktiga arbete. Jag föreslår därför att mer pengar tillförs det statsbidrag som i dag finns bl.a. för att minska barngruppernas storlek i förskolan. Målet bör vara att barn som är tre år inte ska behöva tillhöra grupper som är större än tolv barn.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförs ovan.

4. Informationsöverföring, förskoleklass m.m., punkt 3 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:2545 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 10, 30, 33 och 34 samt
2021/22:2546 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Den senaste tiden har det återkommande rapporterats om fall där vårdnadshavare bett förskolans personal säkerställa och kontrollera att deras

barn använder värderingsstyrd slöja under sin vistelse på förskolan. Personal har vittnat om att man inte har kunnat neka detta dels på grund av bristande lagstiftning, dels för att undvika konfrontation och konflikt. För att säkerställa dessa flickors rätt att få vara barn och för att ge stöd till personalen att kunna neka denna begäran behöver lagstiftningen revideras på sådant vis att denna typ av kontroll ska vara olaglig och därmed inte möjlig att genomföra.

Grundskolan ska få ta del av de orosanmälningar som upprättas under barnets tid i förskolan. Om ett barn har, eller befaras ha, varit illa behöver mottagande grundskola ha kännedom om denna historik för att kunna fånga upp situationen och vidta eventuella åtgärder för att stötta och säkerställa barnets trygghet. Som regelverket är utformat i dag får den mottagande grundskolan inte nödvändigt underlag, vilket kraftigt försvårar arbetet med att säkerställa tryggheten för de mest utsatta barnen. Av denna anledning behöver regelverket för orosanmälningar revideras på sådant vis att informationsutbyte om orosanmälningar möjliggörs mellan förskola och grundskola eller vid byte av förskola eller huvudman.

Den svenska förskolan lider likt många andra verksamheter av problem med den organisatoriska tystnaden. Offentliganställda ska känna sig trygga att delge de lokala beslutsfattarna viktig och relevant information och snarare premieras för denna insats. Sverigedemokraterna anser därför att regeringen behöver ta krafttag för att motverka den rådande tystnadskulturen inom den svenska förskolan.

De flesta förskolor har tillgång till en specialpedagog, men inte alla. Specialpedagogerna har som uppgift att identifiera och undanröja hinder i barns lärande. De arbetar tillsammans med förskolans egna pedagoger för att se varje barns behov, vilket betyder olika lösningar för olika barn. Sverigedemokraterna menar att lagstiftningen behöver regleras på sådant vis att huvudmannen måste kunna erbjuda förskolan hjälp från en specialpedagog när behov uppstår så att barn i behov av särskilt stöd får de resurser som krävs.

En utredning som presenterades under våren 2021 föreslår att förskoleklassen blir en ny årskurs 1 fr.o.m. hösten 2026 och att barnen ska undervisas utifrån samma läroplan som övriga årskurser i grundskolan och ges ämnesundervisning. Detta stora fokus på lärande kommer att ske på bekostnad av den lek som barn i sexårsåldern behöver. Vi vill understryka förskoleklassens unika värde som övergång mellan förskola och skola. Lek och lärande står inte mot varandra, utan lek är en möjlighet för barn att internalisera kunskaper och expandera sitt lärande. Meriterade forskare befarar att förslaget om tioårig grundskola kommer att minska leken väsentligt och hävdar att ingen forskning ger stöd för att tidigare skolstart leder till bättre resultat senare i livet. I förskoleklassen kan skolmognad avgöras, elevers behov av särskilt stöd uppmärksammas och skolstarten skraddarsys för att så långt som möjligt passa varje barn. Oavsett om förskoleklassen är en egen skolform eller ingår i en tioårig grundskola, ska leken fortsätta att stå i centrum och den unika kompetens som pedagoger i förskoleklassen besitter tas till vara.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförs ovan.

5. Förskolans arbete mot hedersrelaterat förtryck m.m., punkt 4 (SD, L)

av Fredrik Malm (L), Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Michael Rubbestad (SD) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 11.

Ställningstagande

Tidiga insatser i förskolan är viktigt i syfte att förebygga stereotypa könsroller och att motverka hedersrelaterat våld och förtryck och därmed skapa ökade förutsättningar för jämställdhet för alla. Ett jämställdhetsarbete som inkluderar frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck ska därför genomsyra all förskoleverksamhet. Ett aktivt arbete på förskolan är även avgörande för att tidigt identifiera de barn som far illa och om möjligt vidta aktiva åtgärder för att förändra och i de fall det krävs ge barnet skydd och stöd. Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder för att utveckla utbildningar och stödmaterial med inriktning på förskolan.

6. Övergripande om svenska språket i förskolan, punkt 5 (SD, L)

av Fredrik Malm (L), Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Michael Rubbestad (SD) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4002 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 7.

Ställningstagande

Vi vill genomföra flera reformer som gemensamt syftar till att stärka det svenska språkets ställning i förskolan. Förskolans läroplan ska tydligt fastställa att svenska är huvudspråket i förskolan, och krav på adekvata

kunskaper i det svenska språket ska ställas på all pedagogisk personal i förskolan. Ambitionerna för lärande behöver höjas genom införandet av konkreta mål för färdigheter i det svenska språket. Därtill föreslår vi en nationell kartläggning av förskolebarns ordförråd. Kartläggningen ska särskilt fokusera på utsatta områden. Att mäta är att veta, och både forskare, huvudmän och skolmyndigheter behöver stärka förståelsen för hur ordförråden skiljer sig åt mellan barn med olika bakgrunder.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförs ovan.

7. Språk i förskolans läroplan, punkt 6 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2545 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Tidigare studier visade att ett starkt modersmål var viktigt för barns utveckling av sitt andraspråk, men senare forskning har snarare visat att det varken gör från eller till. Förskolans uppdrag att utveckla barnets modersmål bör därför helt strykas från förskolans läroplan för att ge utrymme för den språkutveckling som bevisligen ger effekt, dvs. den svenska. Att utveckla sitt modersmål står respektive familj fritt att göra på fritiden. Undervisningen bör bekostas av barnets vårdshavare framför allmänna skattemedel.

För att säkerställa att utvecklingen av det svenska språket ger önskad effekt behöver en önskvärd nivå konkretiseras. Tydliga riktlinjer bör fastställas och formuleras i förskolans läroplan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförs ovan.

8. Språkförskola m.m., punkt 7 (M, SD, L)

av Fredrik Malm (L), Lars Hjalmered (M), Josefin Malmqvist (M), Patrick Reslow (SD), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD), Michael Rubbestad (SD) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4175 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 3 och 4 samt avslår motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 18.

Ställningstagande

Förskolan har i dag ett uppdrag att stödja barn i deras språkutveckling, både på barnens modersmål och på svenska. Det finns dock forskning som tyder på att förskolor där majoriteten av barnen har ett annat modersmål än svenska inte lyckas med uppdraget. För de barn som aldrig eller mycket sällan möter svenska språket i hemmet behövs en särskild språkförskola för att de ska kunna svenska när de börjar i grundskolan. Därför bör man vid treårsbesöket på BVC kartlägga barnets språkutveckling och fastställa behovet av språkförskola.

Språkförskolan ska rymmas inom ordinarie förskoleverksamhet med särskild tid avsatt för svenskundervisning av nyanlända barn. Kommunerna ska ha möjligheter att själva välja exakt hur språkförskolan organiseras, men det är viktigt att barnen möter svenskspråkiga barn i verksamheten. Språkförskolan innebär att barnen ska gå 15 timmar i veckan på förskolan och att särskild tid ska läggas på undervisning i svenska. Dessutom föreslår vi en förstärkning av svenska språkets roll i läroplanen och kompetensutveckling för förskollärare, men även fler utbildningsplatser. Vi föreslår därför att regeringen återkommer med ett lagförslag som gör det obligatoriskt för nyanlända barn från tre års ålder och för barn med fastställt behov att gå i språkförskola.

9. Språkförskola m.m., punkt 7 (KD)

av Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 18 och avslår motion

2021/22:4175 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Språkkunskaper grundläggs tidigt. Att tala och förstå ett språks alla nyanser är oundgängligt för god delaktighet i samhälle och arbetsliv. Det finns studier som

visar att barn med icke-svenskspråkig bakgrund har större svårigheter att ta till sig undervisningen i skolan om de inte gått i svenskspråkig förskola. För att inte riskera att stora grupper ska växa upp utan tillräckliga kunskaper i svenska språket vill jag utreda barnomsorg på deltid för barn från fyra års ålder som sällan eller aldrig möter det svenska språket för att främja barnets språkutveckling.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförs ovan.

10. Deltagande i förskola m.m., punkt 8 (M)

av Lars Hjalmered (M), Josefin Malmqvist (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4019 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 9 och avslår motionerna

2021/22:2605 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3,

2021/22:2906 av Staffan Eklöf (SD) och

2021/22:4209 av Annika Hirvonen och Leila Ali-Elmi (båda MP) yrkande 5.

Ställningstagande

I dag är det inte möjligt att få förskola till barn under ett år om inte barnet av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola. Vanligtvis har ett barn rätt till förskola först när barnet är tolv månader, men det finns föräldrar som av olika anledningar inte kan eller vill vara föräldralediga så länge som ett år. Även bristen på barnomsorg på obekvämt arbetstid riskerar att negativt påverka kvinnors möjlighet att arbeta; den möjligheten behöver öka. Vi ser därför att det behövs utökade möjligheter till en mer flexibel och anpassad barnomsorg.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförs ovan.

11. Deltagande i förskola m.m., punkt 8 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2605 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3 och
avslår motionerna

2021/22:2906 av Staffan Eklöf (SD),

2021/22:4019 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 9 och

2021/22:4209 av Annika Hirvonen och Leila Ali-Elmi (båda MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Många människor arbetar på obehövlig arbetstid, dvs. kvällar, helger och nätter. I dag har föräldrar ingen rätt till barnomsorg på dessa tider. I stället är det upp till varje kommun att avgöra om den ska erbjuda detta. Det gör att många föräldrar inte har möjlighet att arbeta kvällar, helger och nätter. Det drabbar i synnerhet ensamstående föräldrar, varav många är kvinnor. Många av dem tvingas byta arbetstider eller förlita sig på att exempelvis släktingar och vänner kan hjälpa till med barnpassning, allt för att få vardagen att gå ihop. Så kan vi inte ha det. Rätten till barnomsorg på obehövlig arbetstid är en viktig del av Vänsterpartiets feministiska politik. Jag anser att det måste skapas bättre förutsättningar för alla föräldrar att kombinera sitt föräldraskap med arbete. Barn behöver också trygghet och kontinuitet. Det kan de få om det finns en permanent lösning med en professionell barnomsorg utförd av utbildad personal med kunskap och erfarenhet. Barnomsorgen måste därför anpassas till alla föräldrars behov. Regeringen bör utreda möjligheten att lagstifta om förskoleverksamhet på obehövlig arbetstid.

12. Deltagande i förskola m.m., punkt 8 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4209 av Annika Hirvonen och Leila Ali-Elmi (båda MP) yrkande 5
och

avslår motionerna

2021/22:2605 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3,

2021/22:2906 av Staffan Eklöf (SD) och

2021/22:4019 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Förskolan har en viktig roll i att kompensera för skillnader i barns uppväxtvillkor. Vi vet också att deltagande i förskola har betydelse för barnets framtida skolresultat. I Sverige går i dag nästan alla barn i förskola, men bland de barn som inte deltar kommer en större andel från familjer bosatta i områden med större socioekonomiska utmaningar. Ofta finns det också fler barn med annat modersmål än svenska i dessa områden, samtidigt som det arbetar färre legitimerade förskollärare och utbildade barnsköterskor här. Jag vill inrätta ett likvärdighetsbidrag för förskolan, liknande det Miljöpartiet i regering drivit igenom för skolan. Fullt utbyggt skulle satsningen omfatta 2 miljarder kronor årligen. Medlen skulle komma alla förskolor till del och fördelas utifrån ett socioekonomiskt index. Dessa jämlikhetsmiljarder skulle kunna användas både till att både anställa fler pedagoger, höja lönerna, erbjuda personalen bättre kompetensutveckling och öka tillgången på specialpedagoger, utifrån de lokala behoven. Jag vill också att alla barn som inte redan går i förskolan aktivt ska erbjudas en förskoleplats varje år från tre års ålder och att kommunerna återigen ska ha ansvar för att följa upp de barn mellan tre och fem år som inte tar del av förskolan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförs ovan.

13. Förutsättningar för pedagogisk omsorg, punkt 9 (SD, KD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Michael Rubbestad (SD) och Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2545 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 15.

Ställningstagande

Ett alternativ till förskolor är pedagogisk omsorg. Trots att denna form av omsorg är ett viktigt alternativ till den traditionella förskolan är den inte uppmärksammas i samma utsträckning som förskolan. En problematik är det professionella dilemmat, eftersom verksamheten oftast bedrivs i personalens eget hem, samt frågeställningar om huruvida verksamheten verkligen kan beskrivas som pedagogisk. Utgångspunkten ska alltid vara barnets bästa. Alla barn är inte redo att vid exempelvis ett års ålder möta omvärlden i en större barngrupp med begränsad uppmärksamhet. Därför är pedagogisk omsorg vid sidan av förskola eller hemmavistelse ett viktigt alternativ för att upprätthålla

valfrihet för varje barn. Regeringen ska därför aktivt verka för att skapa förbättrade förutsättningar för denna verksamhet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförs ovan.

14. Information om barnomsorgsformer, punkt 10 (KD)

av Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Jag anser att det behöver ställas krav på att information om de olika barnomsorgsalternativen i en kommun går ut till alla föräldrar på ett likvärdigt sätt i samband med att det är möjligt att ställa sina barn i kö till förskolan. Vi vill därför införa ett ”aktivt barnomsorgsval” i kommunerna, med likvärdig och tydlig information till alla föräldrar om vilka barnomsorgsformer som faktiskt finns. Alltför många föräldrar har svårt att få en överblick av de olika alternativen i kommunen när det väl är dags att söka barnomsorg. På detta sätt får familjerna makten att göra ett informerat val av barnomsorgsform och bestämma själva.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförs ovan.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (M)

Lars Hjalmered (M), Josefin Malmqvist (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU1, 2018/19:UbU7, 2019/20:UbU8 och 2020/21:UbU7. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (SD)

Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU1, 2018/19:UbU7, 2019/20:UbU8 och 2020/21:UbU7. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (C)

Fredrik Christensson (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU1, 2018/19:UbU7, 2019/20:UbU8 och 2020/21:UbU7. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (V)

Daniel Riazat (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU1, 2018/19:UbU7, 2019/20:UbU8 och 2020/21:UbU7. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (KD)

Gudrun Brunegård (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU1, 2018/19:UbU7, 2019/20:UbU8 och 2020/21:UbU7. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 11 (L)

Fredrik Malm (L) och Maria Nilsson (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU1, 2018/19:UbU7, 2019/20:UbU8 och 2020/21:UbU7. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:865 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnomsorg på obekvämt arbetstid och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:960 av Teresa Carvalho och Johanna Haraldsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att göra en översyn av hur en tydligare reglering av kommunernas ansvar för att tillhandahålla barnomsorg på obekvämt arbetstid skulle kunna se ut och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1259 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnomsorg på obekvämt arbetstid och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1312 av Ida Karkiainen m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga hur möjligheten till barnomsorg på obekvämt arbetstid kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2141 av Abraham Halef (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra förskolan avgiftsfri i större utsträckning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge alla barn mer tid i förskolan oavsett vårdnadshavarnas ställning på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2545 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all undervisning inom förskolan ska vara evidensbaserad samt att politiska trender eller genusstyrande verksamhet som den ser ut i dag inte ska förekomma och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att använda det svenska språket i förskolan och att all förskolepersonal

- ska ha certifiering i svenska språket för att få anställning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att närmast berörd myndighet bör få i uppdrag att kartlägga ordförrådet hos barn i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska språket ska prioriteras i förskolans läroplan och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en önskvärd kunskapsnivå i svenska språket konkretiseras samt att tydliga riktlinjer fastställs och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckling av barnets modersmål stryks från förskolans läroplan och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förskola för en lyckad integration och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att revidera lagstiftningen så att klädkontroll av förskolebarn förhindras och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade möjligheter till heltidsanställning och tillkännager detta för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa förbättrade förutsättningar för den pedagogiska omsorgen och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta nationella riktlinjer för pedagogisk omsorg och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till en maxgräns på fem barn per förskolepersonal och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt fokusera på och aktivt verka för att förbättra förskolepersonalens arbetsmiljö och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt fokusera på och aktivt verka för att förbättra förskolebarnens vistelsemiljö och tillkännager detta för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fastställa en lägsta gräns gällande antalet kvadratmeter inomhusyta per barn och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att krav ska ställas på att lokaler är dimensionerade och utformade på ett sätt som är anpassat för verksamheten och tillkännager detta för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fastställa regelverk för det pedagogiska uterummet och tillkännager detta för regeringen.

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga den öppna förskolans uppdrag och inkludera ett uppdrag att stimulera barns språkutveckling och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undantag från rätten till förskola vid extraordinära händelser och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om informationsutbyte av orosanmälningar och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka tystnadskulturen och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk tillgång till en specialpedagog och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska tillsätta en utredning om förskolan, med uppdrag att göra en grundläggande genomgång av önskvärda och faktiska förutsättningar för svensk förskola, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2546 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om värdet av förskoleklassen som övergång mellan förskola och grundskola och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2605 av Daniel Riazat m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på reglering av barngruppers storlek i förhållande till antal pedagoger och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder för att garantera att lokaler som används till förskoleverksamhet är anpassade och ändamålsenliga samt att antalet barn per kvadratmeter inte är för högt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att lagstifta om förskoleverksamhet på obekvämt arbetstid och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2692 av Laila Naraghi (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till barnomsorg på obekvämt arbetstid och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2788 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barnomsorgspengen också ska gälla för vård av egna barn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2898 av Arin Karapet (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk språkförskola för alla nyanlända barn samt barn i utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2906 av Staffan Eklöf (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om obligatoriet för kommuner att erbjuda förskola till barn vilkas förälder är föräldraledig med barnens yngre syskon bör tas bort eller inte och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3174 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätten till förskola och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att på sikt öka rätten till förskola för barn med föräldrar i utanförskap och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge kommunerna uppdrag att arbeta med uppsökande verksamhet för att nå ut med kunskap om förskolan till familjer med svårare förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att ett nationellt riktmärke om antal barn per utbildad personal införs och att inspektion av förskolor bör granska huvudmannens arbete med att nå riktmärket och erbjuda stöd i exempelvis arbetet med att behålla och rekrytera förskollärare och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla konceptet med integrationsförskola och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att på sikt öka rätten till förskola för barn med föräldrar i utanförskap och ge kommunerna i uppdrag att arbeta med uppsökande

verksamhet för att nå ut med kunskap om förskolan till familjer med svårare förutsättningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla konceptet med integrationsförskola och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3333 av Teres Lindberg (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att barn bör få mer tid i barnomsorg oavsett föräldrarnas sysselsättning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3344 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga alla barns rätt till förskola oavsett deras föräldrars situation och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3424 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera utökad rätt till förskola för barn med föräldrar som får långvarigt försörjningsstöd eller är arbetslösa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3727 av Solange Olame Bayibsa (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av stöd till kommuner för att systematiskt arbeta för att alla ska kunna ta del av den allmänna förskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett jämställdhetsarbete som inkluderar frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck ska genomsyra förskoleverksamheten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förskolans arbete mot hedersrelaterat förtryck och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4002 av Johan Pehrson m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att stärka det svenska språkets ställning i förskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4019 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökade möjligheter till barnomsorg och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4032 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barnomsorg i större utsträckning ska erbjudas på kvällar, nätter och helger för att underlätta för föräldrar med obekvämt arbetstid, och att kostnaden ska delas mellan stat och kommun, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att språkförskola bör införas för barn som inte kan tillräcklig svenska, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att språkförskola bör införas för barn som inte kan tillräcklig svenska och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en avgiftsfri förskola för barn till föräldrar med långvarigt bidragsberoende och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4114 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om resurser till språkförskola för nyanlända barn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad personaltäthet i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av maxtaxan och dess effekter och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all undervisning i förskolan ska vara vetenskapligt förankrad och evidenssäkrad och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska språket ska prioriteras i förskolan och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en skärpning av skollagen så att en skyldighet införs för kommuner att erbjuda familjedaghem (pedagogisk omsorg) för de föräldrar som så önskar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en kartläggning av familjedaghem och deras förutsättningar i syfte att öka tillgången på familjedaghem och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna förskolans uppdrag bör förtydligas i fråga om att inkludera ett uppdrag att stimulera barns språkutveckling och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett aktivt barnomsorgsval och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en skyldighet i skollagen för kommunerna att informera om barnomsorgspengen och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en barnomsorgspeng för egna barn och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda barnomsorg på deltid i form av språkförskola och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4166 av Ebba Busch m.fl. (KD):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska finnas en mångfald av barnomsorgsformer med olika inriktning och huvudmän och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om målet för förskolan och annan barnomsorg och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunernas skyldighet att informera om barnomsorgspengen måste skärpas ytterligare och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bestämmelsen i skollagen som innebär att en kommun får neka att betala barnomsorgspeng med hänvisning till ”påtagliga negativa följder för kommunens motsvarande verksamhet” bör tas bort, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en barnomsorgspeng för föräldrar som tar hand om enbart egna barn i åldern ett till tre år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska barngrupperna i förskolan och tillkännager detta för regeringen.

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett mål om max tolv barn i småbarnsgrupperna i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka personaltätheten i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppvärdera familjedaghemmen och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa skollagen så att kommunerna blir skyldiga att erbjuda dem som önskar familjedaghem (pedagogisk omsorg) och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en kartläggning i syfte att öka antalet familjedaghem och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att antalet öppna förskolor och familjecentraler bör öka och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4167 av Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förskolepersonal ska få genomgå utbildning i arbetssätt som stärker barns integritet i syfte att förebygga sexuella övergrepp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4175 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bättre implementering av förskolans läroplan genom stärkt kompetens hos förskollärarna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda att ge barn till föräldrar som står utanför arbetsmarknaden mer tid i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med ett lagförslag som gör språkförskola obligatorisk efter behovsprövning för barn från tre års ålder och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en kartläggning av barns språkutveckling ska genomföras från det år då barnet fyller tre år och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur specialpedagoger och speciallärare kan bli en del av förskolans arbetslag och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som utifrån förskolans

- uppdrag inkluderar förskolan i läsa-skriva-räkna-garantin och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förskolan ska omfattas av mätbara kunskapsmål för att höja kvaliteten och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att ta fram stöd för att kvalitetssäkra överlämningen mellan förskola och förskoleklass och tillkännager detta för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om högre krav på större likvärdighet mellan förskolan och pedagogisk omsorg och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg och tillkännager detta för regeringen.
 14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om förskolan, med uppdrag att göra en grundläggande genomgång av förutsättningarna i förskolan för en likvärdig utbildning utifrån skollag och läroplan, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4209 av Annika Hirvonen och Leila Ali-Elmi (båda MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler barn i förskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en trygg barnomsorg med mindre barngrupper och ökad personaltäthet i förskolan samt tillgång till familjedaghem och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 11

Motion	Motionärer	Yrkanden
11. Motioner som bereds förenklad		
2021/22:865	Saila Quicklund (M)	
2021/22:960	Teresa Carvalho och Johanna Haraldsson (båda S)	
2021/22:1259	Hillevi Larsson (S)	
2021/22:1312	Ida Karkiainen m.fl. (S)	
2021/22:2141	Abraham Halef (S)	1 och 2
2021/22:2545	Patrick Reslow m.fl. (SD)	1, 2, 4, 5, 8, 13, 16, 18–23, 27, 28 och 35
2021/22:2605	Daniel Riazat m.fl. (V)	1 och 2
2021/22:2692	Laila Naraghi (S)	
2021/22:2788	Mikael Oscarsson (KD)	
2021/22:2898	Arin Karapet (M)	2
2021/22:3174	Helena Bouveng (M)	
2021/22:3222	Fredrik Christensson m.fl. (C)	12–14 och 17
2021/22:3224	Alireza Akhondi m.fl. (C)	3 och 4
2021/22:3333	Teres Lindberg (S)	
2021/22:3344	Teresa Carvalho m.fl. (S)	
2021/22:3424	Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)	17
2021/22:3727	Solange Olame Bayibsa (S)	
2021/22:3963	Roger Haddad m.fl. (L)	10
2021/22:4032	Ulf Kristersson m.fl. (M)	11 och 31
2021/22:4033	Ulf Kristersson m.fl. (M)	48 och 49
2021/22:4114	Elisabeth Svantesson m.fl. (M)	6
2021/22:4163	Christian Carlsson m.fl. (KD)	3, 6, 10, 11, 14, 16 och 17
2021/22:4166	Ebba Busch m.fl. (KD)	17–22 och 24–28
2021/22:4167	Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD)	25
2021/22:4175	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	1, 2, 6–9, 11 och 13

2021/22:4210 Sofia Damm m.fl. (KD)

31